

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Co/132/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8316206048
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 03. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8316206048.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Diany Vlčkovej, v právnej veci navrhovateľky D. R., nar. XX.X.XXXX, bytom P. XXXX/X, J., zastúpenej JUDr. Milošom Kaščákom, advokátom, so sídlom Vranove nad Topľou, Kalinčiakova 10, proti bývalému manželovi D. Q., nar. XX.X.XXXX, bytom J., P. XXXX/X, zastúpenému JUDr. Evou Kákošovou, advokátkou, so sídlom v Humennom, Partizánska 1057, o určenie príspevku na výživu rozvedeného manžela, o odvolaní bývalého manžela proti rozsudku Okresného súdu Humenné z 12.7.2017 č. k. 7C/138/2016-139 jednohlasne takto

rozhodol:

Mení rozsudok vo výroku, ktorým bolo návrhu vyhovie tak, že bývalý manžel navrhovateľky D. Q., nar. XX.X.XXXX je povinný prispievať na výživu navrhovateľky sumou po 50,- eur mesačne počnúc dňom 23.6.2016, vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľky.

Zrušuje rozsudok vo výroku o dlžnom výživnom a o trovách konania a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie bývalému manželovi navrhovateľky uložil povinnosť prispievať navrhovateľke D. R. na výživu sumou 70,- eur mesačne od 23.6.2016, vždy do 15.-teho dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľky. Vo zvyšnej časti súd návrh zamietol a dlžné výživné za obdobie od 23.6.2016 do 12.7.2017 v sume 485,75 eur povolil bývalému manželovi navrhovateľky splatiť pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 50,- eur k rukám navrhovateľky spolu s príspevkom na výživu rozvedeného manžela od právoplatnosti tohto rozsudku. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie zistil, že manželstvo účastníkov konania bolo právoplatne rozvedené ku dňu 18.5.2016 a maloletý syn bol zverený do starostlivosti navrhovateľky. Zo strany otca maloletého bolo určené výživné v prospech syna 300,- eur mesačne. Je zrejmé, že navrhovateľka je nezamestnaná, dlhodobo vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie, má zdravotné problémy, ktoré aj vzhľadom na vyštudovaný odbor jej sťažujú uplatnenie na trhu práce. Poberá rodičovský príspevok a k jej rukám je vyplácané výživné v prospech syna, určené rozhodnutím súdu. Mesačné náklady navrhovateľky na bývanie sú v sume 117,42 eur, za SIPO poplatky uhrádza 53,62 eur, má náklady na stravu, ošatenie, zakupovanie hygienických potrieb a na mobilné telefóny pre seba aj pre syna. Bývalý manžel navrhovateľky je zamestnaný, výška jeho príjmu je 306,- eur mesačne, k tomu ešte poberá 1.200,- eur mesačne tzv. diéty, čiže jeho mesačný príjem je okolo 1506,- eur. Z tohto príjmu uhrádza výživné pre maloletého syna, platí poisťku pre syna mesačne v rozsahu 17,30 eur a 60,- eurami prispieva navrhovateľke na úhradu nákladov bytovému družstvu v súvislosti s nákladmi na bývanie v byte, ktorý užíva a v ktorom býva navrhovateľka spolu s maloletým synom. K jeho

pravidelným mesačným výdavkom na bývanie, ošatenie, hygienu patria aj náklady na stravu, ktorú si platí v zahraničí. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 72 Zákona o rodine. Zdôraznil, že dôvodom na priznanie príspevku na výživu rozvedeného manžela nie je rozdiel v životnej úrovni bývalých manželov ani skutočnosť, že navrhovateľke klesla životná úroveň. Vychádzajúc z preukázaných potrieb navrhovateľky, jej osobných a majetkových pomerov, pomerov bývalého manžela, uložil bývalému manželovi navrhovateľky prispievať na jej výživu príspevkom 70,- eur mesačne. Túto výšku príspevku nemožno považovať za neprimeranú. Bral do úvahy najmä zdravotný stav navrhovateľky, ktorej zdravotné problémy nemajú iba prechodnú povahu, prevažne ovplyvňujú jej pracovné schopnosti a pracovné zaradenie na trhu práce. Navrhovateľka nemá v súčasnosti žiaden pravidelný príjem. Pri rozhodovaní súd prvej inštancie vzal v úvahu skutočnosť, že výška dávky v hmotnej núdzi pre jednu plnoletú osobu je 61,60 eur a výška príspevku na bývanie 55,80 eur. Výška týchto príspevkov na zabezpečenie základných potrieb plnoletej osoby je 117,40 eur. Prihliadal na to, že bývalý manžel pravidelne a dobrovoľne prispieva na úhradu nákladov navrhovateľky v súvislosti s bývaním sumou 60,- eur mesačne a v týchto úhradách bude pokračovať aj do budúcnosti. V tejto súvislosti však uviedol tiež to, že samotná navrhovateľka na získanie finančných prostriedkov na zabezpečenie svojich základných potrieb vykladá minimálne úsilie, v tomto smere by v prvom rade ona sama mala vyvíjať aktivity a hľadať spôsoby, ktorými by zabezpečila dostatok prostriedkov na úhradu jej pravidelných mesačných výdavkov. Návrh preto vyhodnotil ako čiastočne dôvodný, rozhodol uvádzaným spôsobom a vo zvyšnej časti návrh ako nedôvodný zamietol. Uviedol, že dlh na tomto príspevku predstavuje výšku 485,75 eur a tento dlh povolil bývalému manželovi splácať po 50,- eur mesačne. O trovách konania účastníkov rozhodol podľa § 57 C.m.p..

2. Proti tomuto rozsudku, okrem výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti, podal včas odvolanie bývalý manžel, ktorý navrhol rozsudok zrušiť v napadnutej časti a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alternatívne navrhol, aby odvolací súd rozhodol sám tak, že návrh zamietne v celom rozsahu. Bývalý manžel tvrdí, že lekárske správy predložené navrhovateľkou súd prvej inštancie nesprávne dôkazne vyhodnotil. Nebolo preukázané, že by zdravotný stav navrhovateľky jej neumožnil zamestnať sa vo vyučenom odbore alebo podobnom odbore, resp. zabezpečiť si inú prácu. Navrhovateľka síce predložila viacero lekárskeho správ, väčšina pochádza z obdobia rozvodového konania a konania o príspevok na výživu rozvedenej manželky, čo považuje bývalý manžel za účelové. Dôležité však je, že z obsahu správ nevyplýva, aby u navrhovateľky došlo čo i len čiastočne k strate schopnosti vykonávať prácu, a to ani v jej odbore, ktorý vyštudovala - čaluníctvo, ani k inej práci. Navrhovateľka nebola dlhodobo práce neschopná, resp. jej zdravotné problémy sa neprejavili ani v tom, že by požiadala o čiastočný alebo úplný invalidný dôchodok, nebolo zistené, že by požiadala vôbec o posúdenie jej zdravotného stavu za týmto účelom. Pokiaľ skutočne navrhovateľka mala vážne zdravotné problémy, je nutné, aby sa súd vyporiadal s otázkou, prečo navrhovateľka nebola posúdená z pohľadu príslušných právnych predpisov za účelom priznania príslušného dôchodku, či ďalších sociálnych príspevkov. Podľa bývalého manžela je tak preto, lebo by u nej nebola zistená neschopnosť vykonávať prácu žiadnym percentom alebo ani nemá záujem zabezpečovať si príjem týmto spôsobom. Poukazuje tiež na iné skutočnosti, ktoré prezentoval aj v priebehu konania. Uvádza, že sám na základe vlastného vyhlásenia v konaní o rozvod navrhol výživné pre maloletého syna Maximiliána sumou 300,- eur mesačne oproti predbežným opatreniam určeným výživným vo výške 200,- eur, a to jedine za predpokladu neplatenia manželského výživného, teraz príspevku teraz príspevku rozvedenej manželky. Súd na toto jeho dobrovoľné vyhlásenie pri určení výživného prihliadol, určil výživné sumou 300,- eur aj keď je zrejmé, že toto výživné podmieňoval skutočnosťou, že nebude platiť manželské výživné, príspevok rozvedenej manželke už vôbec nie. Zdôrazňuje ďalej, že uhradza synovi poistné v sume 17,30 eur mesačne, ktorú chce synovi platiť aj naďalej. Ďalej hradí polovicu nákladov bytovému družstvu z celkovej sumy 117,42 eur, čo predstavuje poplatok za bývanie navrhovateľky a maloletého syna. Návrh navrhovateľky preto nemôže byť dôvodný aj s prihliadnutím na to, že návrh na rozvod podala samá navrhovateľka a súd manželstvo rozviedol pre vzájomné citové odcudzenie z dôvodu výkonu práce v zahraničí. Bývalý manžel sa nezapríčinil na stave, že navrhovateľka nepracuje a nemá žiaden príjem. Odmieťa jej tvrdenia o tom, že nikdy nechcel, aby pracovala. Spoločne majú jedného maloletého syna. Navrhovateľka nebola dlhodobo na materskej, či rodičovskej dovolenke a on jej nebránil, aby si hľadala prácu alebo sa vzdelávala. Ich syn napriek miernym zdravotným problémom je už roky sebestačný, nepotrebuje dennodennú starostlivosť a nevie o tom, aby zdravotné problémy navrhovateľky boli takého charakteru, aby si nemohla nájsť zamestnanie. Zdôraznil, že sa živí ako stavebný robotník, jeho životná úroveň nie je nadštandardná, odvíja sa tiež od toho do akej miery šetrí na potravinách a základných životných potrebách. V zmysle týchto dôvodov navrhol podanému odvolaniu vyhovieť.

3. Navrhovateľka sa k podanému odvolaniu nevyjadрила.

4. Odvolací súd preskúmal rozsudok v napadnutom rozsahu, a teda okrem výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti, v zmysle zásad vyjadrených v § 65, § 66 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len C.m.p.) vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len C.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie bývalého manžela je sčasti dôvodné.

5. Podľa § 72 ods. 1 - 3 Zákona o rodine, rozvedený manžel, ktorý nie je schopný sám sa živiť, môže žiadať od bývalého manžela, aby mu prispieval na primeranú výživu podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov.

Ak sa bývalí manželia nedohodnú, určí rozsah príspevku na výživu, na návrh niektorého z nich súd. Prihliadne pritom aj na príčiny, ktoré viedli k rozvratu vzťahu medzi manželmi.

Príspevok na výživu rozvedeného manžela možno priznať najdlhšie na dobu 5 rokov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o rozvode. Súd môže výnimočne túto dobu predĺžiť, ak rozvedený manžel, ktorému súd príspevok priznal, nie je z objektívnych dôvodov schopný sám sa živiť ani po uplynutí tejto doby, najmä ak ide o toho manžela, ktorému bolo v konaní o rozvod manželstva zverené do osobnej starostlivosti dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom alebo o manžela, ktorý má sám dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom vyžadujúci sústavnú opateru.

6. Zánikom manželstva zanikajú všetky osobné a osobno-majetkové povinnosti manželov. Zákon o rodine v citovanom ustanovení však určuje jednu povinnosť, ktorá môže vzniknúť zásadne len po právoplatnom rozvode manželstva, a to nárok rozvedeného manžela, ktorý nie je schopný sám sa živiť, na príspevok na primeranú výživu od bývalého manžela podľa jeho schopností, možností a majetkových pomerov.

7. Oprávneným je bývalý manžel, ktorý nie je schopný sám sa živiť, pričom táto neschopnosť môže vyplývať zo subjektívnych alebo objektívnych skutočností na jeho strane. Medzi subjektívne skutočnosti patrí zlý zdravotný stav, žiadna kvalifikácia alebo jej strata v dôsledku dlhodobej absencie zo zamestnania z dôvodu výkonu osobnej starostlivosti o rodinu. Objektívnymi skutočnosťami sú napr. osobná starostlivosť o maloleté deti alebo faktická nemožnosť nájsť si zamestnanie v danom mieste zodpovedajúce jeho fyzickým a duševným schopnostiam.

8. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie nepochybne vyplynulo, že manželstvo účastníkov konania bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Humenné č. k. XXP/XXX/XXXX-XX zo dňa 10.2.2016, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 18.5.2016. Na čas po rozvode bol mal. E. Q., nar. XX.XX.XXXX zverený do osobnej starostlivosti navrhovateľky a zo strany otca bolo určené prispievať na jeho výživu sumou po 300,- eur mesačne.

9. Je tiež zrejmé, že vzťahy medzi účastníkmi konania po dobu trvania ich manželstva boli upravené aj uznesením OS Humenné č. k. 10C/17/2016-18 zo dňa 10.2.2016, ktorým sa rozhodlo o povinnosti odporcu predbežne prispievať na výživu navrhovateľky manželským výživným vo výške 200,- eur mesačne. Toto rozhodnutie bolo potvrdené uznesením Krajského súdu Prešov z 28.4.2016 č. k. 6Co/72/2016.

10. Navrhovateľka je nepochybne dlhodobou vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie na príslušnom úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, nie je poberateľkou dávky v hmotnej núdzi, ale je jej poskytovaný prídavok na jedno dieťa vo výške 23,52 eur mesačne. Podľa správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, pracovisko J. z 22.3.2017, voľné pracovné miesto v profesii čalúnnik, na ktoré má navrhovateľka príslušné vzdelanie, jej ponúknuté nebolo, keďže úrad dlhodobou nedisponoval takýmto voľným pracovným miestom. Z obsahu ďalšej správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v U. z 28.6.2017 vyplynulo, že navrhovateľka v minulosti požiadala o rekvalifikačný kurz opatrovania, keď v danom období úrad takýto kurz nerealizoval a rovnako navrhovateľka požiadala aj o zaradenie do aktívnej činnosti formou dobrovoľníckej služby, v období podania prihlášky nebolo žiadosti vyhovené z dôvodu nerealizovania aktivít v daných oblastiach. Je tiež zrejmé, že navrhovateľka je po dobu niekoľkých rokov pacientkou neurologickej ambulancie v súvislosti so zistenou diagnózou - poškodenie

krčnej medzistavcovej platničky s radikulopatiou. Nebolo zistené, aby navrhovateľka bola poberateľkou dávok nemocenského, resp. dôchodkového poistenia.

11. Pokiaľ ide o bývalého manžela navrhovateľky, tento je zamestnaný v oblasti stavebnej činnosti, keď dlhodobo prácu vykonáva v zahraničí. Medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že v súčasnej dobe výška príjmu bývalého manžela je 306,- eur mesačne, k čomu poberá aj tzv. diéty vo výške 1.200,- eur mesačne, v dôsledku čoho jeho čistý mesačný príjem dosahuje sumu 1.506,- eur mesačne. Obaja účastníci konania mesačne uhrádzajú náklady súvisiace s bývaním, stravovaním, zabezpečením ošatenia, hygienických potrieb a ďalších nevyhnutných životných nákladov.

12. Súd prvej inštancie vychádzajúc z uvedeného v zásade správne ustálil, že navrhovateľka je dlhodobo nezamestnaná, má isté zdravotné problémy, ktoré aj so zreteľom na vyštudovaný odbor jej sťažujú uplatnenie na trhu práce a nemá tak k dispozícii žiaden pravidelný mesačný príjem z vykonávanej pracovnej činnosti. Bývalý manžel navrhovateľky je zamestnaný v zahraničí v oblasti stavebnej činnosti. Jeho pravidelný mesačný príjem je okolo 1.500,- eur, z tohto príjmu prispieva na výživu maloletého syna sumou 300,- eur mesačne a vo vzťahu k synovi uhrádza aj poistné v sume 17,30 eur mesačne. Odvolací súd zdôrazňuje, že označením „príspevok na výživu“ chcel zákonodarca zdôrazniť rozdiely vo vzťahu k výživnému medzi manželmi spočívajúce jednak v podmienkach ich vzniku, ako aj v ich rozsahu. Primeraná výživa znamená podstatne užší rozsah výživného, ako je to pri vzájomnej vyživovacej povinnosti počas manželstva. V zmysle § 72 Zákona o rodine, tak uspokojené majú byť v primeranej miere len nevyhnutné životné potreby rozvedeného manžela, a to s prihliadnutím na jeho vek, zdravotný stav, spôsob života a pod.. Nemožno opomenúť, že v danom prípade bývalý manžel navrhovateľky dobrovoľne a pravidelne prispieva na úhradu nákladov navrhovateľky na bývanie, a to sumou 60,- eur mesačne s tým, že v týchto úhradách bude pokračovať aj do budúcnosti, čo nespochybňovala ani navrhovateľka. Odvolací súd má za to, že navrhovateľka má nárok na príspevok na výživu od bývalého manžela a za primeraný rozsah tohto príspevku so zreteľom na všetky okolnosti veci považuje sumu 50,- eur mesačne. Z tohto dôvodu rozsudok vo výroku, ktorým bolo návrhu vyhovie zmenil postupom podľa § 388 C.s.p..

13. Pokiaľ ide o výšku dlhu v súvislosti s určeným príspevkom na výživu rozvedeného manžela za obdobie od 23.6.2016 do rozhodnutia veci súdom prvej inštancie z preskúmaného rozhodnutia nie je možné zistiť, akým spôsobom súd ustálil dlh sumou 485,75 eur. Zároveň je zrejmé, že vo vzťahu k bývalému manželovi bolo v priebehu tohto konania nariadené neodkladné opatrenie, ktorým sa mu uložila povinnosť predbežne prispievať na výživu navrhovateľky sumou 50,- eur mesačne a súd prvej inštancie v rozhodnutí neuvádza, či a v akom rozsahu toto plnenie zo strany bývalého manžela vo vzťahu k navrhovateľke bolo poukazované.

14. Odvolací súd preto podľa § 389 ods. 1 písm. b/ C.s.p. zrušil rozsudok vo výroku o dlžnom príspevku a v súvisiacom výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie postupom podľa § 391 ods. 1 C.s.p.. Súd prvej inštancie v ďalšom konaní výsluchom účastníkov zistí, či a v akom rozsahu bývalý manžel plnil neodkladným opatrením stanovený príspevok na výživu navrhovateľky za dané obdobie a v akom rozsahu a v závislosti od toho ustáli výšku dlžného príspevku.

15. V novom rozhodnutí o veci súd prvej inštancie súd prvej inštancie rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).